

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ
Гж2. 205/2018
16.05.2018. године
Н и ш

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ, у већу састављеном од судија Марине Милановић, председника већа, Стојанке Вујошевић и Николе Пржића, чланова већа, у правној ствари тужиоца Н. А. из Н., кога заступа Срђан Алексић, адвокат из Ниша, против тужене А. А. из Ниша, коју заступа Петар Драшковић, адвокат из Алексинца, ради измене одлуке о повери и издржавању мал.деце, одлучујући по жалби тужене, изјављеној против пресуде Основног суда у Нишу 7П2. бр. 497/2016 од 01.03.2018. године, у седници већа одржаној дана 16.05.2018. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба А. А. из Н. и пресуда Основног суда у Нишу 7П2. бр. 497/2016 од 01.03.2018. године у ставу првом, другом, трећем и четвртном изреке, **ПОТВРЂУЈЕ**.

Иста пресуда се **УКИДА** у ставом петом изреке којим је одлучено о трошковима поступка и у том делу предмет враћа истом суду на поновно одлучивање.

Образложење

Првостепеном пресудом, ставом првим изреке, мал. деца странака С.и М. поверени су на чување, негу и васпитање тужиоцу Н., те се утолико мења пресуда Основног суда у Нишу 1П2. 9/2015 од 20.04.2015. године. Другим ставом изреке, обавезана је тужена да на

име доприноса у издржавању своје мал. деце учествује и то: за мал. С. износом од 4.000,00 динара месечно а за мал. М. износом од 3.000,00 динара месечно, све почев од 26.04.2016. године па убудуће док за то постоје законски разлози, с тим што ће доспеле рате платити одједном по пријему пресуде са законском затезном каматом почев од доспелости сваке рате до исплате, чиме се мења пресуда Основног суда у Нишу 1П2. 9/2015 од 20.04.2015. године, док је тужбени захтев од досуђених укупно 7.000,00 динара па до тражених укупно 8.000,00 динара одбијен. Трећим ставом изреке, одређен је начин одржавања личних односа мал. С. и М. са мајком-туженом А., који ће се одвијати сваког другог викенда од петка до недеље као и сваке среде у интервалу од 3 часа, половину летњих и зимских распуста деце, као и свих државних и верских празника наизменично, те се утолико мења пресуда Основног суда у Нишу 1П2. 9/2015 од 20.04.2015. године. Четвртим ставом изреке, је одређено да у осталом делу пресуда Основног суда у Нишу 1П2. 9/2015 од 20.04.2015. године остаје неизмењена. Петим ставом изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 88.225,00 динара са законском затезном каматом на износ од 83.625,00 динара почев од дана извршности до коначне исплате.

Против наведене пресуде тужена је преко свог пуномоћника изјавила жалбу у целости, али дајући разлоге само у односу на став први изреке, из свих законом прописаних разлога, са предлогом да се укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење или преиначи у смислу жалбених предлога.

Тужилац је преко пуномоћника у одговору на жалбу оспорио жалбене наводе у целости. Трошкове је тражио.

Испитујући побијану пресуду, у смислу чл. 386. Закона о парничном поступку, („Сл. гласник РС“ бр. 72/11 и 55/14) Апелациони суд је нашао:

Жалба је делимично основана.

Првостепена пресуда у ставу првом, другом, трећем и четвртном изреке не садржи битне повреде одредаба парничног поступка из чл.374. ст.2. тач.1., 2., 3., 5., 7. и 9. ЗПП, на које овај суд пази по службеној дужности, нити битне повреде из чл. 374. ст.2. тач.12. ЗПП, на коју се жалбом указује, јер су о битним чињеницама дати довољни и јасни

разлози који нису противречни.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су биле у браку који је разведен пресудом Основног суда у Нишу 1П2. 9/2015 од 20.04.2015. године, којом пресудом су мал. деца странака, С. рођена 16.06.2008. године и М. рођена 10.07.2013. године, поверена на самостално вршење родитељског права мајци А., да је отац Н. обавезан да доприноси издржавању мал. деце са по 3.000,00 динара месечно, и утврђен је модел виђења између мал. деце и оца. Из извештаја Центра за социјални рад „Свети Сава“ у Нишу од 14.12.2016. године, се утврђује да је фебруара месеца 2015. године, (дакле, пре доношења претходне пресуде у предмету 1П2.9/2015), орган старатељства поступао у процени родитељских капацитета, када су деца странака поверена мајци на старање и васпитање, али да је тада мајка прикрила чињеницу да она има нову заједницу и да је у другом стању, те да је, након што је добила треће дете из те заједнице, занемарила родитељску обавезу према ћеркама из првог брака, која деца су упућена на родитеље странака, јер странке не могу самостално без подршке родитеља да ускладе обавезе на дневном нивоу. У извештају Центра од 23.05.2017. године се указује на комплексност породичне ситуације странака и да је дошло до промене у породичном функционисању, да ћерка тужиљиног другог супруга из првог брака, мал. С. старости 6 година, сада живи са њима, да је тужена преузела мал. М. и одвела је код својих родитеља у Сокобању где је чува њена рођена сестра, с тим да она борави у Нишу и брине се о мал. М., ћерки из другог брака, док је мал. С. углавном боравила код оца. Сагледавајући наведену ситуацију стручни тим је мишљења да се код оца препознаје виши степен спремности и родитељске одговорности а да мајка вербализује спремност, а суштински не би могла без подршке родитеља да брине о деци, и већу пажњу и бригу посвећује детету из другог брака, малолетној М., те да сагледавајући све околности, без обзира што нису опсервирани мал.М., орган старатељства је мишљења да постоје елементи за измену повере мал. С. и М.. У извештају Центра од 17.01.2018. године се наводи да је у претходном периоду тужилац Ненад бринуо о мал. С. у континуитету док је мала М. углавном боравила код бабе по мајци, а отац је виђала два пута недељно. Након праћења породице, разговора са оба родитеља и са породицом порекла А. и након више индивидуалних разговора и опсервације мал деце странака, стручни тим препознаје пропусте код оба родитеља због чега им је изречен корективни надзор, утврђено је да је мајка А. са породицом порекла прекинула контакте, да нема њихову подршку, да у претходном периоду није начинила суштински корак како

би преузела бригу о деци и да месецима уназад прима алиментацију и да није учествовала у издржавању деце, као и да није редовно виђала децу, а оцу се замера што је прећутно препустио бригу о млађем детету баби, док је о старијој бринуо, с тим што се код оца препознаје виши степен спремности и родитељске одговорности. Сагледавајући све околности, орган старатељства је мишљења да постоје елементи за измену повере малолетне деце странака, С. и М., и да је у најбољем интересу мал деце поверити их оцу Н. на старање, а да се са другим родитељем виђење одвија по најширем моделу, и то сваког другог викенда од петка до недеље, као и сваке среде у интервалу од 3 часа,, половину летњих и зимских распуста деце, као и свих државних и верских празника наизменично. Првостепени суд је утврдио потребе мал.С. у износу од 8.000,00 динара и мал. М. у износу од 6.000,00 динара. Тужена је здрава особа старости 30 година, у сталном је радном односу са месечном зарадом око 21.000,00 динара, живи са суругом из другог брака у породичној кући његових родитеља, и са ћерком из другог брака која има две године. Тужилац је старости 40 година, живи у стану своје мајке и нема имовину на своје име, у сталном је радном односу са месечним примањима око 25.500,00 динара и других прихода нема.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд закључује да су се стекли услови за измену одлуке о повери мал. деце, због промењених околности, сада оцу-тужиоцу, на самостално вршење родитељског права, што је у најбољем интересу мал. деце, због чега је усвојен тужбени захтев тужиоца, утврђен је износ доприноса тужене као мајке у издржавању мал. деце и то мал. С. 4.000,00 динара и мал.М. 3.000,00 динара месечно, а за износ од укупно досуђених 7.000,00 динара до укупно тражених 8.000,00 динара тужбени захтев је одбијен, и утврђен модел виђења мал. деце са мајком по најширем моделу у складу са предлогом Центра за социјални рад, на који начин је промењена претходно донета пресуда Основног суда у Нишу 1П2. 9/2015 од 20.04.2015. године, како је одлучено првостепеном пресудом у ставу првом, другом и трећем изреке, а у осталом делу је претходна пресуда остала неизмењена, за коју одлуку су дати довољни и јасни разлози које прихвата и овај суд. На потпуно и правилно утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио материјално право.

Неосновани су жалбени наводи тужене да стручни тим органа старатељства приликом сачињавања предметних извештаја никада није опсервирао мал. М., и да је

одлучио о измени повере мал. М., а да она није до сада боравила код оца већ искључиво код мајке односно њених родитеља и њене сестре, што чини нејасним разлоге првостепеног суда за измену одлуке о повери.

Ово стога што се из извештаја Центра за социјални рад од 17.01.2018. године утврђује да је овај извештај дат уз опсервацију и мал. М., са којом овај Центар није имао контакта приликом давања претходна два извештаја, 14.12.2016. године и 23.05.2017. године, и да је, имајући у виду сву комплексност конкретног случаја и чињеницу да је тужена као мајка занемарила своју родитељску обавезу према мал деци из брака са тужиоцем, ослањајући се на помоћ своје породице, родитеља и сестре, чију подршку је у међувремену изгубила, као и виши степен спремности и родитељске одговорност код оца, тужиоца, сагледавајући све околности конкретног случаја, орган старатељства мишљења да постоје елементи за измену повере мал. С. и М., и да је у најбољем интересу мал. деце поверити их оцу на старање.

Најбољи интерес детета, сходно чл. 266. ст. 1. Породичног закона и чл. 6. ст. 1. истог Закона, што је у складу и са чл. 27. Конвенције о правима детета, је правни стандард који се цени према околностима сваког конкретног случаја. У конкретном случају првостепени суд је у складу са налазом и мишљењем Центра за социјални рад утврдио је да је у најбољем интересу мал. деце странака да буду поверена оцу на вршење самосталног родитељског права јер све битне околности од значаја за правилан физички, емоционални и духовни развој, имовинске и стамбене прилике, понашање и особине родитеља, то оправдавају.

Садржина родитељског права, дакле, обухвата старање о детету, чување, подизање, вапситање и образовање, његово заступање и издржавање, као и управљање и располагање имовином детета. Са изнетих разлога, неосновани су жалбени наводи тужене којима указује да није у најбољем интересу мал. С. и М. да буде поверена оцу на самостално вршење родитељског права јер извештај Центра за социјални рад није донет у складу са најбољим интересом детета.

Одредбом чл. 73. ПЗ и чл. 160. ст. 1. ПЗ је прописано да дете има право на издржавање од оба родитеља, док се висина издржавања одређује према дететовим

потребама као повериоца издржавања и могућностима дужника издржавања при чему се води рачуна о минималној суми издржавања прописаној чл. 160. ст. 4. ПЗ. Могућност родитеља, као дужника издржавања, сходно чл. 160. ст. 3. истог закона, зависи од његових прихода, могућности запослења, стицање зараде, његових личних потреба, обавезе издржавања других лица и других околности од значаја за издржавање.

Правилна примена наведених одредаба Породичног закона, које су у складу са чл. 27. ст. 1. Конвенције УН о правима детета, обавезују суд да приликом доношења одлуке о издржавању деце води рачуна о њиховим интересима док се обавеза родитеља, као дужника издржавања заснива на критеријуму одговорног родитељства. То значи да је и родитељ који не живи са мал. дететом увек у обавези да доприноси његовом издржавању и то бар у висини минималне суме предвиђене чл.160. ст.4. ПЗ, осим у случају неспособности за привређивање (због инвалидитета или пословне неспособности). На овај начин мал. детету се може обезбедити сума неопходна за задовољење његових егзистенцијалних, здравствених, образовних и социјалних потреба, а која треба да омогући детету најмање такав ниво животног стандарда какав ужива родитељ који је дужник издржавања (чл.162. ст.3. ПЗ). У складу са наведеним, правилно је првостепени суд обавезао тужену да на име доприноса за издржавање мал. деце плаћа и то за мал.С. износ од 4.000,00 динара месечно и за мал.М. износ од 3.000,00 динара, имајући у виду да је тужена запослено лице, да има обавезу издржавања двогодишње ћерке из другог брака, те да нема решено стамбено питање и да нема имовину, али да се ради о младој и здравој особи која је у обавези да уложи додатне напоре за издржавање своје малолетне деце, док ће преостали износ за задовољење месечних потреба мал. С. и М., обезбедити тужилац који је запослен и остварује просечна месечна примања у износу од око 25.500,00 динара.

Што се тиче уређења личних односа између мал. деце странака и тужене као мајке, првостепени суд је правилно пошао од одредбе чл. 61. ПЗ, којом је прописано да дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи заједно, има право да одржава личне односе са сродницима и другим лицима са којим га везује посебна блискост ако ово право није ограничено судском одлуком и ако је у најбољем интересу детета, а које је право гарантовано и чл. 27. Конвенције о правима детета. Стога је првостепени суд правилно поступио када је уредио начин одржавања личних односа између мал. деце странака и мајке и то у најширем обиму, као у ставу трећем изреке

побијане пресуде.

Нису основани жалбени наводи да је првостепена пресуда неразумљива јер не садржи који се став изреке првобитне пресуде мења, ово стога што и без овог детаља је јасно на које измене првостепене пресуде се односе одлуке у овом предмету.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе туженог па налази да се истима у суштини оспоравају правни закључци и заузето правно становиште од стране првостепеног суда те као такви не могу бити од утицаја на доношење другачије одлуке у овој правној ствари.

Како се ни осталим жалбеним наводима тужене не доводи у сумњу правилност утврђеног чињеничног стања као ни правилност примене материјалног права, то је овај суд жалбу тужене одбио као неосновану а првостепну пресуду потврдио у ставу првом, другом, трећем и четвртом изреке.

На основу изнетог одлучено као у ставу првом изреке сходно чл. 390. ЗПП.

Међутим, овај суд налази да је одлука о трошковима поступка донета уз погрешну примену материјалног права, о чему овај суд води рачуна по службеној дужности, сходно чл. 386. ст.3. ЗПП, због чега је одлука о трошковима, донета у петом ставу изреке побијане пресуде морала бити укинута.

Наиме, нејасни су и контрадикторни разлози дати приликом одлучивања о трошковима поступка, а ово имајући у виду да је приликом њеног доношења првостепени суд навео одредбу чл. 207. Породичног закона, који прописује да се о накнади трошкова поступка у вези са породичним односима одлучује по слободној оцени, водећи рачуна о разлозима правичности, а суд у образложењу одлуке о трошковима не наводи којим разлозима правичности се руководио при доношењу одлуке о трошковима поступка за доношење конкретне одлуке. Поред овога првостепени суд не даје довољне и јасне разлоге зашто је тужиоцу признао трошкове поступка увећане за 20%, ово стога што је за овакву одлуку потребно да пуномоћник странке докаже да је у конкретном случају издао рачун на који је обрачунат ПДВ-а у износу 20%, што у конкретном примеру није случај, јер се из потврде и извода пореске управе, да је адвокат код тог органа евидентиран за ПДВ и

колики је укупан промет у претходних 12 месеци, не може утврдити да ли је конкретан промет садржан у укупном промету по датом изводу.

У поновном поступку првостепени суд ће у свему поступити по примедбама овога суда, извести потребне доказе и правилном применом материјалног права поново одлучити о трошковима парничног поступка и за своју одлуку дати довољне и јасне разлоге, образложити законске прописе на које се позвао приликом доношења одлуке о трошковима поступка, и признати пуномоћнику тужиоца трошкове увећане за 20% на име ПДВ-а само за случај да је са овим трошковима заиста задужен, односно да је издао рачун странци који подлеже плаћању ПДВ-а.

На основу изнетог укинута је одлука о трошковима поступка у ставу петом изреке и одлучено сходно чл. 401. тач.3. ЗПП.

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ дана 16.05.2018. године, Гж2 205/2018.

**Записничар-судијски помоћник
Слађана Љубеновић**

**Председник већа-судија,
Марина Милановић**

**Судија известилац
Никола Пржић**